

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. ความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
3. ขอบเขตของการศึกษา	9
4. วิธีการศึกษา.....	10
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. ความเป็นมาและลักษณะของการพนันวิสัยในระบบกฎหมายไทย.....	11
1. ความเป็นมาของหลักการชำระหนี้กลายเป็นพนันวิสัย	11
1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับ พ.ศ.2466.....	11
1.1.1 การพนันวิสัยก่อนหรือขณะทำนิติกรรม	12
1.1.2 การพนันวิสัยภายหลังเข้าทำนิติกรรม	13
1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับ พ.ศ.2468.....	19
1.2.1 การพนันวิสัยที่เกิดขึ้นก่อนหรือขณะทำนิติกรรม	20
1.2.2 การพนันวิสัยภายหลังเข้าทำนิติกรรม	23
1.2.3 การพนันวิสัยในสัญญาต่างตอบแทน.....	32
2. ความหมายของศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการพนันวิสัย.....	44
2.1 วัตถุประสงค์อันเป็นการพนันวิสัย	44
2.2 การชำระหนี้กลายเป็นพนันวิสัย	45
2.3 เหตุสุดวิสัย	46
2.4 อุบัติเหตุ	48

3. ประเภทของการพนันวิสัย	49
3.1 การพนันวิสัยทางภาวะวิสัย.....	50
3.2 การพนันวิสัยทางอัตตวิสัย	51
4. ลักษณะของการพนันวิสัย	53
4.1 ลักษณะของวัตถุประสงค์เป็นการพนันวิสัย	53
4.1.1 วัตถุประสงค์เป็นการพนันวิสัยโดยเป็นสิ่งที่เป็นไปได้	53
4.1.2 วัตถุประสงค์เป็นการพนันวิสัยเพราะไม่สามารถปฏิบัติได้ ...	54
4.2 ลักษณะของการพนันวิสัยเมื่อแยกพิจารณาตามวัตถุแห่งหนี้.....	55
4.2.1 หนี้ส่งมอบทรัพย์สิน.....	56
4.2.1.1 กรณีส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง	56
4.2.1.2 กรณีส่งมอบทรัพย์สินที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง...	59
4.2.1.3 กรณีเป็นหนี้เงิน	64
4.2.1.4 กรณีมีกฎหมายห้ามอย่างถาวร	67
4.2.2 หนี้กระทำการ	70
4.2.2.1 หนี้ที่ต้องกระทำด้วยตนเอง	71
4.2.2.2 หนี้ที่ไม่ต้องกระทำด้วยตนเอง	74
4.2.3 หนี้งดเว้นกระทำการ	76
4.3 ลักษณะของการพนันวิสัยกับปัญหาบางประการ.....	77
4.3.1 การที่ลูกหนี้ชำระหนี้ได้แต่ต้องรับภาระเกินสมควร	77
4.3.2 การชำระหนี้ล่าช้าจนไร้ประโยชน์	82
4.3.3 ความคาดหวังของคู่สัญญา	87
4.3.4 การที่ลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย	89
4.3.5 การพนันวิสัยโดยข้อตกลงในสัญญา.....	92
3. สิทธิทางกฎหมายของคู่กรณีเมื่อการชำระหนี้กลายเป็นพนันวิสัยในระบบกฎหมายไทย.....	94
1. การชำระหนี้เป็นพนันวิสัยก่อนหรือขณะทำนิติกรรม.....	94
1.1 ผลของนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการพนันวิสัย	94

1.1.1 นิติกรรมตกเป็นโมฆะ.....	95
1.1.2 การทราบถึงข้อเท็จจริงอันเป็นการพ้นวิสัยของคู่กรณี	97
1.2 สิทธิของคู่กรณีในการเรียกทรัพย์หรือราคาคืนในฐานะลามิควรรได้	100
2. การชำระหนี้เป็นพ้นวิสัยภายหลังทำนิติกรรม	102
2.1 การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้อง รับผิดชอบ.....	102
2.1.1 พฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ	102
2.1.1.1 คำว่า พฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ	102
2.1.1.2 ระดับความระมัดระวังของลูกหนี้.....	103
2.1.1.3 ความผิดของบุคคลที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ	105
2.1.2 ผลทางกฎหมาย	106
2.1.2.1 หน้าที่ชำระค่าเสียหาย	106
2.1.2.2 สิทธิของเจ้าหนี้ตามสัญญาอุปกรรม.....	118
2.1.2.3 สิทธิของเจ้าหนี้กรณีช่วงทรัพย์	121
2.2 การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ไม่ต้อง รับผิดชอบ	124
2.2.1 พฤติการณ์ที่ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ.....	124
2.2.2 ผลทางกฎหมาย	126
2.2.2.1 ลูกหนี้หลุดพ้นจากการชำระหนี้.....	126
2.2.2.2 การเกิดสิทธิของเจ้าหนี้.....	128
2.2.3 ผลบังคับในทางกฎหมายในกรณีที่สัญญาระบุให้ลูกหนี้ ยังต้องรับผิดชอบอันเป็นการยกเว้นผลตามกฎหมายของ มาตรา219.....	132
2.2.4 การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเมื่อเปรียบเทียบกับ ชำระหนี้ที่ทำได้เนื่องจากเหตุสุดวิสัย.....	137
3. การชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยระหว่างเวลาที่ลูกหนี้ผิดนัด	139
3.1 ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่าง ผิดนัด	139
3.2 ผลทางกฎหมาย.....	144

3.2.1 สิทธิของเจ้าหนี้ในการเรียกค่าเสียหาย	144
3.2.2 การกล่าวอ้างข้อยกเว้นความรับผิดของลูกหนี้.....	145
4. สิทธิเรียกชำระหนี้ตอบแทน	146
4.1 กรณีการชำระหนี้กลายเป็นพันธียโดยพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ต้อง รับผิดชอบในสัญญาต่างตอบแทน	147
4.2 กรณีการชำระหนี้กลายเป็นพันธียโดยพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ไม่ต้อง รับผิดชอบในสัญญาต่างตอบแทน	148
4.2.1 สิทธิของลูกหนี้ที่จะเรียกชำระหนี้ตอบแทนในฐานะที่เป็น เจ้าหนี้	148
4.2.1.1 กรณีที่ลูกหนี้มีสิทธิเรียกชำระหนี้ตอบแทน.....	148
4.2.1.2 กรณีที่ลูกหนี้ไม่มีสิทธิเรียกชำระหนี้ตอบแทน..	152
5. สิทธิของคู่กรณีในการเลิกสัญญา.....	157
5.1 สิทธิของเจ้าหนี้ในการเลิกสัญญากรณีที่เกิดจากความผิดของลูกหนี้	157
5.1.1 การเลิกสัญญา.....	157
5.1.2 การกลับคืนสู่ฐานะเดิมและการเรียกค่าเสียหาย	161
5.2 การเลิกสัญญากรณีที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของฝ่ายใดเลย.....	162
4. กฎหมายโรมันกับกฎหมายต่างประเทศและบทวิเคราะห์เชิงกฎหมาย เปรียบเทียบ.....	175
1. กฎหมายโรมัน.....	175
1.1 หลัก impossibilium nulla obligatio est.....	175
1.2 ลักษณะของการพันธีย	176
1.3 ผลทางกฎหมาย	179
2. กฎหมายเยอรมัน.....	180
2.1 หลักการชำระหนี้กลายเป็นพันธียก่อนมีการแก้ไขเมื่อ ค.ศ.2002.....	181
2.1.1 การพันธียที่เกิดขึ้นก่อนทำสัญญา.....	181
2.1.2 การพันธียภายหลัง.....	183

2.1.3 การพ้นวิสัยทางเศรษฐกิจ.....	186
2.2 หลักการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยตามมาตรา 275 ที่แก้ไขใหม่.....	189
2.2.1 ผลทางกฎหมาย	195
2.2.1.1 สิทธิทางกฎหมายของเจ้าหนี้.....	195
2.2.1.2 สิทธิทางกฎหมายของลูกหนี้.....	201
3. กฎหมายฝรั่งเศส	204
3.1 ความหมายของ force majeure	204
3.2 ลักษณะของ force majeure	206
3.3 ผลทางกฎหมาย	207
4. กฎหมายอังกฤษ	209
4.1 หลักกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนที่จะมีหลัก Frustration	209
4.2 พัฒนาการของหลัก Frustration.....	210
4.3 เหตุที่ทำให้สัญญาสิ้นสุดไปตาม frustration	211
4.4 ผลทางกฎหมายของหลัก frustration	215
4.5 การยกเว้นหลัก Frustration	217
5. บทวิเคราะห์เชิงกฎหมายเปรียบเทียบ	218
5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัย	218
5.2 วิเคราะห์ปัญหาการพ้นวิสัยทางเศรษฐกิจ.....	224
5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลทางกฎหมายของหลักกฎหมายที่ทำให้การ ชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัย	228
5.3.1 การพ้นวิสัยก่อนหรือขณะทำนิติกรรม	228
5.3.2 การพ้นวิสัยภายหลังเข้าทำสัญญา	234
5.3.3 การเลิกสัญญา.....	239
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	242
1. บทสรุป.....	242
2. ข้อเสนอแนะ.....	249

2.1 การใช้การตีความกฎหมาย	249
2.2 การเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย	250
บรรณานุกรม	257